

Controleer pootgoed en zet het goed weg

Pech met pootgoed is niet altijd te voorkomen, zeker niet als de gebreken zich pas in het veld laten zien. Maar de consumptieaardappelteler is zelf ook een belangrijke schakel in de kwaliteit van het uitgangsmateriaal. Houdt daarom de vinger aan de pols bij ontvangst van het pootgoed.

Met zo'n duizend euro per hectare is pootgoed veruit de grootste kostenpost in de teelt van consumptieaardappelen. Dan mag je ervan uitgaan dat de kwaliteit aan de hoogste standaard voldoet. Toch komen telers en leveranciers af en toe voor onaangename verrassingen te staan; op het erf, maar meestal pas later in het veld. Deels is dat onvermijdelijk.

„We doen nu eenmaal niet in schroeven en moertjes. Het gaat om een levend product en dat stelt ook ons soms voor verrassingen”, zegt Henk van der Woude, hoofd van de technische afdeling van Agrico. „Maar tot het moment van levering mag het natuurlijk niet mis gaan. Dan moet het pootgoed gewoon aan de NAK-normen voldoen. Hebben telers de indruk dat het niet zo is, dan hebben ze het volste recht om daarover aan de bel te trekken. Er komt dan iemand van ons kijken waarna we samen naar een oplossing zoeken.”

In de regel lukt dat wel, is de ervaring van Agrico en ook van andere leveranciers. Mocht het zo zijn dat teler en leverancier er samen niet uitkomen, dan kunnen zij de hulp inroepen van keuringsdienst NAK voor een onafhankelijke expertise. Dat gebeurt ongeveer dertig keer per jaar, laat NAK-coördinator Jaap Haak desgevraagd weten. „Wij halen een paar zakken of kisten over de kop en bekijken dan nogmaals of de partij aan onze normen voldoet (zie kader voor een beknopte versie hiervan).”

Laat voorjaar

De meeste problemen doen zich voor in een laat voorjaar, als het pootgoed al enige tijd klaar staat. In die situatie wordt de rol van de

teler steeds belangrijker. Die is op dat moment verantwoordelijk voor de kwaliteit. „Als een partij twee maanden na levering hartstikke in de kiem is gelopen, dan heeft de teler zelf een scheve schaats gereden. Het is aan de teler om het pootgoed netjes te bewaren en dat gebeurt helaas niet altijd”, stelt Agricom Van der Woude vast.

Ook de buitendienstmedewerkers van McCain komen ieder jaar weer missers tegen. „Wij zien nog te vaak dat het pootgoed na aflevering op kiepwagens wordt bewaard of in oude, vieze bigbags buiten staat”, zegt Abko Boer. Hij is verantwoordelijk voor de uitgifte van pootgoed bij de frietfabrikant. De beste manier om de poters te bewaren, is volgens hem in kisten onder een afdak met natuurlijke trek of in een dunne laag op de vloer van een loods.

Om zeker te zijn van een goede kwaliteit pootgoed, voeren de buitendienstcollega's van Boer vaak een extra controle uit bij, of vlak na, het afleveren. Ook worden de telers in een brief nog eens op de aandachtspunten gewezen. Boer schat dat er bij vijf procent van de leveringen klachten zijn over het pootgoed, al dan niet terecht. Vaak gaat het om rotte knollen (fusarium), de maatsortering (teveel bovenmaat) of rhizoctonia.

Erwinia

De laatste jaren is er een duidelijke verschuiving te zien van het aantal klachten direct bij levering naar klachten aan de hand van problemen in het veld. Vooral bacterieziekte (erwinia) zorgt voor onaangename verrassingen. Gat en in het gewas zijn een doorn in het oog

TIPS VOOR HET WEGZETTEN

- Controleer de partij meteen bij levering. Voldoet de partij niet aan de normen, dan is meteen duidelijk dat de leverancier in gebreke is gebleven.
- Sla het pootgoed luchtig op. De beste bewaring is in kisten onder een afdak met natuurlijke trek of eventueel in een dunne laag op de vloer van een loods. Laat aardappelen niet op de kipper staan.
- Houd partijen gescheiden. Bij klachten is het belangrijk om te weten om welk partijnummer het gaat.
- Vermijd het poten van aardappelen die direct uit de koeling komen, maar laat snel kiemende rassen niet te vroeg afleveren. Naast de risico's op versmering van ziekten kunnen niet alle rassen even goed tegen omstorten.

van de consumptieaardappelteler. Toch is het niet altijd terecht om met de beschuldigende vinger naar het pootgoed te wijzen. Want waarom veroorzaakt een bepaalde partij bij teler A wel een probleem en bij teler B niet? Agrico-man Van der Woude: „Wij proberen de oorzaak altijd zo goed mogelijk te achterhalen door de lijnen na te trekken. Komt het meer voor en het is duidelijk terug te voeren op erwinia, dan is er wat aan de hand geweest met de partij. Helaas blijft het een ongreepbaar en groot probleem. Niet voor niets hebben we een deltaplan erwinia.”

Bij klachten is het belangrijk dat telers weten om welk partijnummer het gaat, zodat de leverancier zusterpartijen kan traceren. Boer: „Wij zijn verplicht om partijen met verschillende partijnummers gescheiden aan te leveren. Daarvoor worden zelfs speciale compartimenten-trailers ingezet. Helaas blijkt soms dat gedurende de ontvangst, bewaring of tijdens het poten telers niet meer weten waar welk partijnummer is gebleven. Wees je ervan bewust dat dit de afhandeling van klachten kan bemoeilijken.” ■

WAT MAG ER AAN POTERS MANKEREN?

Onderstaande tabel laat de normen zien die de NAK hanteert bij de partijkeuring.

Toleranties ziekten en gebreken						
Max. aantal knollen per 50 kg	25/28	28/35	28/40, 28/45	28/50, 35/40, 28/55, 35/45, 28/60, 40/55	overige met bovenmaat > 45 mm	
Ziekten + Gebreken *	20	12	12	6	4	
waarvan						
max. Phytophthora	1	1	1/100 kg	1/100 kg	1/100 kg	
max. droogrot ** (na 1 februari)	4	2	2	1	1	
Hardgroene knollen	120	60	60	25	15	

* Voor uitwendige gebreken geldt bij klasse C 3x deze norm.

** vóór 1 februari wordt droogrot slechts sporadisch toegestaan.

Bron: NAK

Ziekten

Rot	Niet meer dan sporadisch (<1 aangetaste knol per 250 kg)
Droogrot	Vóór 1 februari slechts sporadisch rotte knol in partij (1 aangetaste knol per 250 kg). Daarna zie tabel.
Natrot	Niet meer dan sporadisch (<1 aangetaste knol per 250 kg).
Phytophthora	Zie bovenstaande tabel.
Schurft	Gewone en poederschurft: Klasse S t/m A minder dan 2,5 op de schurft-schaal van de PD. Dit komt overeen met 5 - 10 ondiepe pokken per knol op totaal niet meer dan 1/8 deel van het knoloppervlak. Klasse C max. 1/3 knoloppervlakte bedekt + max. 5 gewichtsprocent met >1/3 van de oppervlakte. Oppervlakkige schurft en graslandschurft: max. schurft-schaal 3,5. Klasse C max. 4. Zilverchurft: Geen slappe of sterk gerimpelde knollen.
Rhizoctonia	Klassen E, A en C max. 25% van de knollen licht met sclerotien bezet.
Alternaria	Zie tabel: 2x de norm voor droogrot toegestaan.
A.B.C.-ziekte	geen knollen met symptomen, m.u.v. de klasse C (tabel norm gebreken).
Aaltjes	Wortelknobbel- en destructor-. Geen knollen met symptomen.

Gebreken

Beschadiging	Lichte beschadiging mag, mits partij gezond is. Voor ernstige beschadiging (afwijkende knollen, zeer zwaar beschadigde knollen en erg ontvelde knollen (m.u.v. klasse C)) zie tabel ziekten en gebreken.
Glazige knollen	Klasse A en hoger: max. 4% knollen matig glazig (=25% van snijoppervlak is glazig of begint voosheid te vertonen). Klasse C max. 10% glazig. (kringerigheid, necrotische vlekken, alpha-bruin, bloedaardappelen en holle harten). Klasse A en hoger: max. 6% van de knollen. Klasse C onbeperkt. Max. 1/8 deel van knoloppervlakte. Klasse C onbeperkt.
Inwendig gebrek	Max. 1/8 deel van knoloppervlakte. Klasse C onbeperkt.
Hardgroen	Max. 1/8 deel van knoloppervlakte. Klasse C onbeperkt.
Drukplekken en blauw	Een paar kleine en ondiepe plekken mag. Max 6% van de knollen mag drukplekken vertonen met een doorsnede groter dan 1,5 cm (<3 cm diep). Hetzelfde geldt voor stootblauw tot 25% van het snijvlak. Voor ernstiger vormen geldt de norm in de tabel.
Koudeschade	Inwendige koudebeschadiging mag niet voorkomen.
Groeischeuren	Onbeperkt mits < 0,5 cm diep, maximaal 1 per knol, max. 1/3 van de knollengte en niet over de kop van de knol. Bij klasse C en Waardering II Norm klasse S t/m A mag de scheur over 2/3 van de knol lopen.
Overige	Minimaal gewicht zoals vermeld op certificaat.
Gewicht	Ondermaatse knollen max. 3% van gewicht. Bovenmaatse knollen max. 2% van gewicht.
Maatsortering	Lengte max. 2 cm.
Kiemen	geen losse grond, resten stro, loof, kaf, spruiten enz. in partij.
Grond	Max. 1% aanhangende grond.
	Bij twijfel zijn de voorwaarden zoals beschreven in 'Aanwijzing voor de partijkeuring en certificering van pootaardappelen' en het 'Keuringsreglement' van de NAK doorslaggevend.